

תחושת הסתגלות וקוהרנטיות בקרב מתמודדים בתחום הנפש כמנבאים הסתגלות חוזרת לקהילה

דקלה רום שמואל

מנחה: פרופ' משה ישראלשוילי

יועצת קלינית: ד"ר דניאלה עמיטל, הפקולטה לרפואה

מבוא

המחקר הנוכחי עסק בתחושות הסתגלות וקוהרנטיות בקרב מטופלים העוברים מאשפוז בבית חולים פסיכיאטרי לשחרור לקהילה ("מתמודדים"). מטרת המחקר הייתה לבחון את תוקף הניבוי של מספר פרמטרים להערכת סיכוי ההסתגלות לאחר השחרור מהאשפוז.

שיטה

במחקר השתתפו 121 מתמודדים לקראת השחרור מהאשפוז, בעלי אבחנות פסיכיאטריות שונות, אשר אושפזו בהסכמה במחלקות האשפוז הפתוחות והסגורות.

הנבדקים השיבו על השאלונים הבאים:

תחושת קוהרנטיות (Antonovsky, 1993), הסתגלות (Israelashvili, 2008), אדפטציה (Martin et al., 2012), שאלון חווית המטופל לקראת שחרור מאשפוז פסיכיאטרי (מדי ועמיטל, 2019) ושאלון דמוגרפי.

תוקף הניבוי של כלי מחקר אלה הוערך למול תוצאות ההסתגלות לאחר האשפוז, כפי שנמדדו באמצעות מדדים אובייקטיביים ודיכוטומיים:

(1) אשפוז חוזר עד שלושה חודשים ממועד השחרור.

(2) הגעה לתור שנקבע בקהילה לאחר השחרור- התנהגות המעידה על התמדה בשגרת התהליך הטיפולי.

תוצאות

- נמצא מתאם גבוה ומובהק בין הפרמטרים שנמדדו במדידה הראשונה, מה שמעיד על היותם רלוונטיים למדידה של מבנה (construct) אחד, שהוא: דיווח סובייקטיבי על תחושת הסתגלות.
- מספר האשפוזים הקודמים בשנה האחרונה טרם האשפוז הנוכחי מנבא אשפוז חוזר. ממצא העולה בקנה אחד עם הספרות הקיימת.
- שביעות הרצון הכוללת של המטופל מהאשפוז הפסיכיאטרי מנבאת הגעה לתור בקהילה.
- לשאלונים האחרים שהועברו למשתתפי המחקר לא היה תוקף ניבוי מובהק לשני הקריטריונים של הסתגלות, למעט תרומה אפשרית של פריטים בודדים מתוך השאלונים.
- שביעות הרצון של המטופל מהאשפוז הייתה קשורה באופן מובהק לתחושות הקוהרנטיות וההסתגלות בעת השחרור.

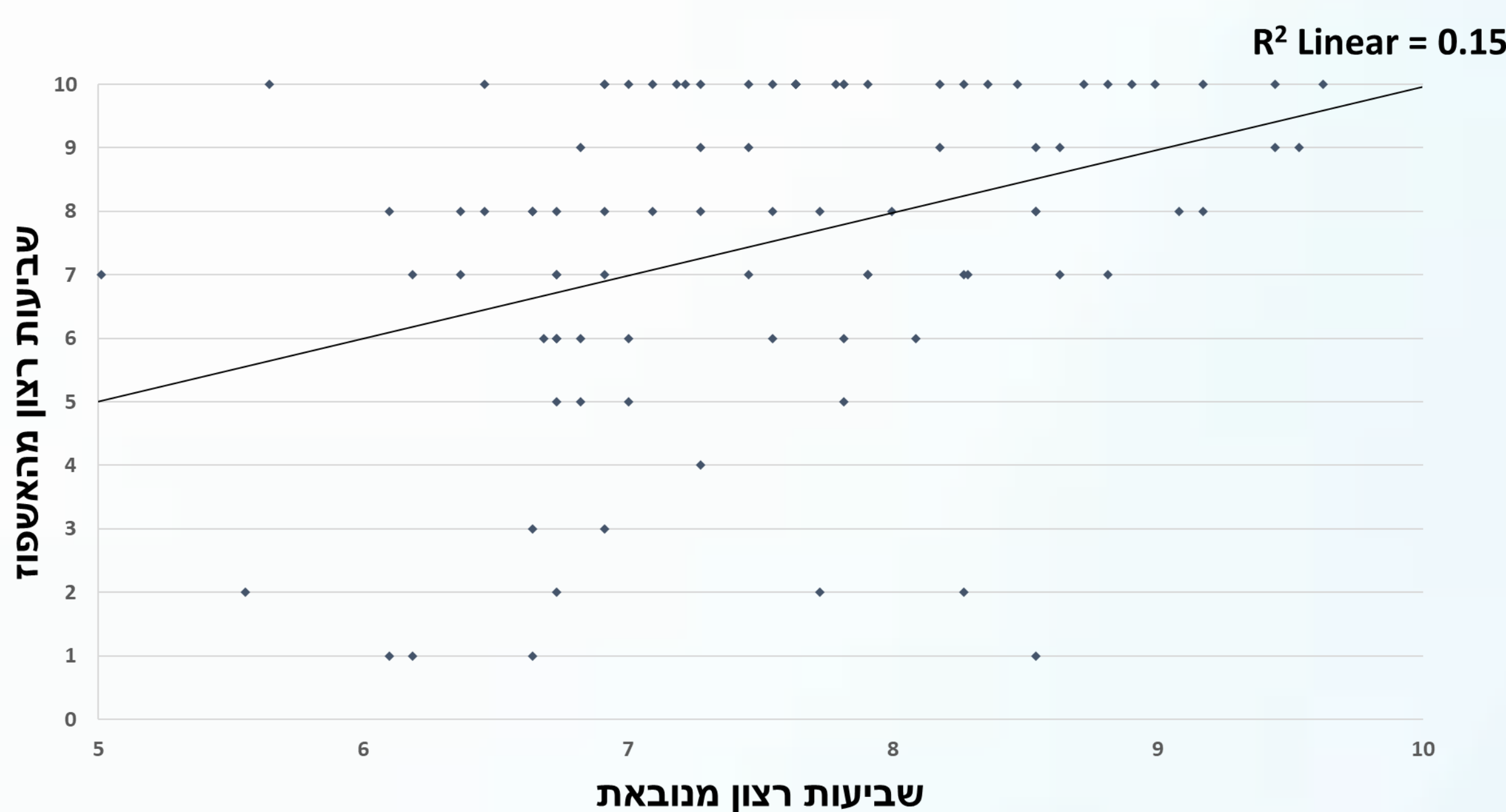
רגרסיה לוגיסטית- ניבוי אשפוז חוזר

Exp(B)	p-value	df	Wald	S.E.	B	
1.47	0.01	1	6.87	0.15	0.39	מספר אשפוזים בשנה האחרונה
0.18	0.00	1	31.69	0.31	-1.73	קבוע

רגרסיה לוגיסטית- ניבוי הגעה לתור בקהילה

Exp(B)	p-value	df	Wald	S.E.	B	
1.19	0.04	1	4.25	0.08	0.17	שביעות רצון כוללת מהאשפוז
0.51	0.29	1	1.12	0.64	-0.68	קבוע

גרף פיזור של שביעות הרצון על ידי ערך שביעות רצון מנובאת ע"י המשתנים תחושת הסתגלות וקוהרנטיות (לא מתוקנן).

דיון

שביעות הרצון של המטופל מהאשפוז התבררה כמשתנה שעשוי להיות קשור למידת הסתגלותו לקהילה במישור של היענות להמשך הטיפול והמעקב בקהילה. למשתני הדיווח הסובייקטיבי על הסתגלות לא הייתה תרומה שולית מובהקת לניבוי ההסתגלות בפועל לאחר השחרור אך תרמו להסברת שביעות הרצון מהאשפוז לקראת השחרור.

ממצאי המחקר מעלים את הצורך לחפש מדדי דיווח סובייקטיבי חלופיים, לצורך הערכת מידת ההסתגלות לתהליך השחרור מאשפוז פסיכיאטרי. אולם, הממצאים מצביעים על מדדי ההסתגלות שנמדדו כבעלי פוטנציאל להסברת שביעות הרצון מאשפוז פסיכיאטרי, ובכך אולי לתרום בעקיפין גם לשיפור תהליך השחרור מאשפוז פסיכיאטרי. אלה ואלה קוראים להמשך המאמץ המחקרי לחיפוש דרכים להיטיב את איכות החיים והרווחה הנפשית של מתמודדים בתקופת המעבר חזרה לקהילה.